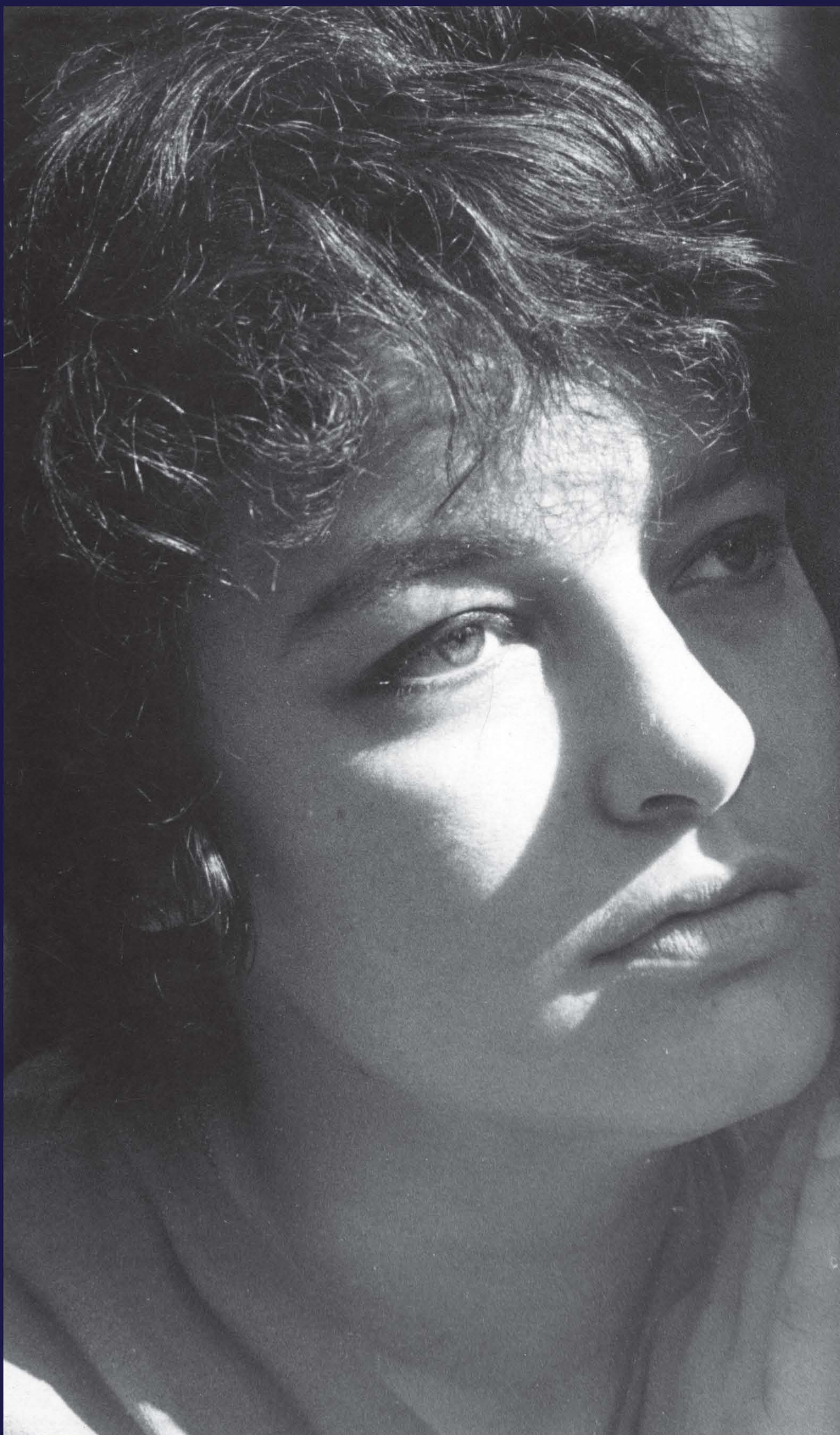

Divadelná púť Eleny Zvaríkovej Pappovej

V slovenskom dramatickom umení je len málo herečiek, o ktorých možno otvorene povedať, že na javisko prinášajú prudkú impulzivnosť, plnokrvnú energickosť a až podmanivú sexualitu. O jednej to platí absolútne – o Elene Zvaríkovej Pappovej (5. máj 1935 – 17. august 1974), ktorá pozemské javisko opustila v najväčšom hereckom rozkvetе. V roku 2015 uplynulo osemdesiat rokov od jej narodenia.

Elena Pappová (neskôr vydatá Zvaríková) vyštudovala v roku 1954 Odborný divadelný kurz pri Štátnom konzervatóriu. Po absolvovaní sa na ňu usmialo herecké šťastie – jej prvé profesionálne kroky smerovali totiž do Martina, známej mekky slovenského divadelníctva. Nová mladá herečka už na prvý pohľad zaujala najmä zjavom. Nešlo o tuctovú dievčinku vhodnú len pre typ naiviek. Bacuľatá tvár, postava „krv a mlieko“, bystré oči, zastretý hlas vystihujúci aj najjemnejší psychologický odtieň určovali jej úlohy. K fyzickým danostiam pridávala i vehementnú hereckú živelnosť. Nebola herečkou, ktorá by si nedokázala poradiť s javiskovou štylizáciou, ale najlepšie sa cítila v civilnej tónine prejavu. V nej nachádzala vhodný priestor na vyniknutie vnútorného konfliktu a sýtej dramatickosti. Ženy plebejské, dominantné a nespútané boli pre ňu príznačné, tie formovala najpresvedčivejšie.

Ako interpretka sa našla najmä v hrách z 20. storočia. Historický kostým na seba obliekala výnimočne. Autori ako Čechov, Shaw, Sartre, Camus či Dürrenmatt boli pre ňu živnou pôdou. So svetovou klasikou sa stretávala skutočne len sporadicky. Postupne sa stala aj výsostnou predstaviteľkou postáv v dobových slovenských hrách Karvašových, Bukovčanových, Zahradníkových, Kákošových či Solovičovych.

Temperamentnom, citom pre vystihnutie dramatického nervu, zreteľným formulovaním patologických stavov stváňovaných figúr bola predurčená pre postavy moderné, nesúce ťarchu osudu súčasníka. V týchto postavách prinášala na javisko najmä prirodzenosť, často i potrebnú zmyselnú vášnivnosť. Vrcholnou etapou jej kariéry bola spolupráca s režisérom Milošom Pietorom na postave Máše z Čechovových *Troch sestier* (1967). Za výkon kvalitou presahujúci oblasť úroveň získala Štátnu cenu Andreja Bagara.

Na rozhraní šiesteho a siedmeho decénia minulého storočia herecky zarískovala – opustila martinské divadlo a vstúpila do pulzujúceho bratislavského divadelníctva. Uplatnenie našla predovšetkým pri mladšej, ale už naplno etablovanej skupine režisérov. S Vladimírom Strniskom mala možnosť tvoriť počas hostovania v legendárnom Divadle na korze a v SND sa „jej“

režisérmi stali Pavol Haspra, Peter Mikulík a pravidelne hostujúci Jozef Palka.

Avšak v Bratislave, v porovnaní s martinským javiskom, už ťažšie hľadala plnohodnotnejšiu hereckú príležitosť, ale keď ju dostala, naplno ju využila. Na prvej scéne totiž chýbala herečka podobnej modernej razancie, pulzujúcej zmyselnosti, herečka s citom pre nenásilnú artikuláciu modernej myšlienky. Bohužiaľ, predčasné úmrtie jej zabránilo povedať posledné slovo. Vyslovila ho príliš skoro a nečakane.

DIVADELNÝ ÚSTAV
BRATISLAVA
THE THEATRE INSTITUTE

Výstavu pripravil: Divadelný ústav, 2015

Autor výstavy: Karol Mišovic

Jazyková redakcia: Juliana Beňová

Grafické riešenie: Viera Burešová

Fotografie: Archív Divadelného ústavu, archív Slovenského komorného divadla Martin, archív Slovenského národného divadla, súkromný archív Emila Zvaríka

Autori fotografií: Jaroslav Barák, Karel Hájek, B. Gallo, A. Horník, Gejza Podhorský, Vilém Sochůrek, Anton Šmotlák, Jozef Vavro, K. Zaťko

Karol Mišovic

J. Palárik: *Dobrodružstvo pri obžinkoch*, 4. 11. 1953, Slovenské národné divadlo
réžia Ivan Lichard
Elena Pappová (Žnica), Slavo Drozd (Žnec)

I. Bukovčan: *Starové drevo*, 2. 10. 1954, Armádne divadlo Martin
réžia Dezider Janda
Jozef Kroner (Jaškuliak), Elena Pappová (Beta)

M. Stehlik: *Sedliacka láska*, 6. 1. 1957, Armádne divadlo Martin
réžia Martin Holly st.
Anton Gymerský (Barón), Elena Pappová (Milena)

F. Urbánek: *Škriatok*, 21. 5. 1957, Armádne divadlo Martin
réžia Dezider Janda
Elena Pappová (Anička), Anton Šulík (Mládenec)

B. Jonson: *Volpone*, 31. 3. 1957, Armádne divadlo Martin
réžia Martin Holly st.
Elena Pappová (Canina)

S. Smirnov: *Pevnosť na Bugu*, 7. 11. 1957, Armádne divadlo Slovenského národného povstania
réžia Juraj Haľama
Elena Pappová (Kaťa)

HERECKÉ ZAČIATKY

J. K. Tyl: *Strakonický gajdoš*, 13. 4. 1958, Armádne divadlo Slovenského národného povstania
réžia Juraj Haľama
Elena Zvariková Pappová (Zulika), Tibor Bogdan (Eunuch)

E. Szigligeti: *Liliomfi*, 7. 2. 1959, Armádne divadlo Slovenského národného povstania
réžia Pavel Rímsky
Elena Zvariková Pappová (Erži), Ján L. Blanský (Ďuri)

P. Hanuš: *Spenený kôň*, 25. 2. 1961, Divadlo SNP Martin
réžia Pavel Rímsky
Elena Zvariková Pappová (Darja), Ján Hečko (Opitý mužik),
Anton Januš (Podnapitý mužik)

B. Jonson: *Volpone*, 31. 3. 1957, Armáde divadlo Martin
réžia Martin Hollý st.
Emil J. Horváth (Corbaccio), Elena Zvariková Pappová (Canina)

W. Shakespeare: *Sen májovej noci*, 1. 7. 1961, Divadlo SNP Martin
réžia Pavel Rímsky
Ján L. Blanský (Lysander), Štefan Halás (Demetrius), Elena Zvariková Pappová (Helena)

O. Daněk: *Svadba sobášneho podvodníka*, 13. 1. 1962
Divadlo SNP Martin
réžia Juraj Haľama
Elena Zvariková Pappová (Šípková), Emil J. Horváth (Klapáček)

P. Karvaš: *Veľká parochňa*, 20. 3. 1965, Divadlo SNP Martin
réžia Miloš Pietor
Andrej Vandlík (Premiér), Elena Zvariková Pappová (Elly)

N. Simon: *Bosé nohy v parku*, 6. 11. 1965, Divadlo SNP Martin
réžia Miloš Pietor
Alžbeta Barthová-Pietorová (Corie Bratterová), Elena Zvariková Pappová (Ethela Banksová), Ivan Folkman (Pavol Bratter)

A. V. Suchovo-Kobylin: *Krečinskij sa žení*, 29. 1. 1966
Divadlo SNP Martin
réžia Ivan Petrovič
Elena Zvariková Pappová (Anna Antonovna Atujeva)

KOMEDIÁLNY NERV

J. Chalupka: *Všetko naopak*, 11. 6. 1966, Divadlo SNP Martin
réžia Juraj Haľama
Emil J. Horváth (Kvasivero), Elena Zvariková Pappová (Trasorítka), Jaroslav Vrzala (Dunaparti)

J. Anouilh: *Bál zlodějov*, 8. 4. 1967, Divadlo SNP Martin
réžia Anton Ulický
Emil J. Horváth (Lord Edgar), Elena Zvariková Pappová (Lady Hurfová)

H. Hauser: *Biela krv*, 10. 12. 1960, Divadlo SNP Martin
Nad'a Hejná (Agusta Parochlitzová), Elena Zvariková Pappová (Eleonóra von der Lohe)

C. Goldoni: *Sluha dvoch páňov*, 31. 12. 1962, Divadlo SNP Martin
Elena Zvariková Pappová (Beatrice), Berco Augustíny ml. (Brighella)

R. Thomas: *Osem žien*, 11. 4. 1964, Divadlo SNP Martin
Elena Zvariková Pappová (Lujza), Alžbeta Barthová-Pietorová (Katarína)

V RÉŽIÁCH MILOŠA PIETORA

A. P. Čechov: *Tri sestry*, 21. 1. 1967, Divadlo SNP Martin
Jaroslav Vrzalá (Veršínin), Elena Zvariková Pappová (Máša)

A. P. Čechov: *Tri sestry*, 21. 1. 1967, Divadlo SNP Martin
Elena Zvariková Pappová (Máša), Alžbeta Barthová-Pietorová (Irina),
Katarína Vrzalová Hrobárová (Ol'ga)

M. Schisgal: *Strojopis*, 24. 6. 1967, Divadlo SNP Martin
Elena Zvariková Pappová (Sylvia), Ivan Folkman (Paul)

M. Schisgal: *Tiger*, 24. 6. 1967, Divadlo SNP Martin
Elena Zvariková Pappová (Glória), Ivan Folkman (Ben)

M. Gorkij: *Na dne*, 10. 11. 1967, Divadlo SNP Martin
Elena Zvariková Pappová (Vasilisa Karpovna), Rudolf Látka (Michail Ivanov Kostyfov)

P. Karvaš: *Polnočná omša*, 30. 5. 1959, Armáde divadlo Slovenského národného povstania
Ludovít Greško (Valentín Kubiš), Katarína Hrobárová Vrzalová (Angela), Naďa Hejná (Vilma Kubišová), Elena Zvariková Pappová (Katka)

V RÉŽIÁCH IVANA PETROVICKÉHO

C. O'Harris: *Arabské ballabile*, 29. 10. 1960, Divadlo SNP Martin
Jaroslav Vrzala (Námorník), Tibor Bogdan (Barman), Elena Zvariková Pappová (Ingrid)

A. V. Suchovo-Kobylin: *Krečinskij sa žení*, 29. 1. 1966, Divadlo SNP Martin
Ivan Letko (Michail Vasilievič Krečinskij), Helena Šudická (Lidočka), Elena Zvariková Pappová (Anna Antonovna Atujeva)

E. Vészi: *Posledné dobrodružstvo Dona Quijota*, 19. 6. 1963, Divadlo SNP Martin
Emil J. Horváth (Don Quijote), Elena Zvariková Pappová (Dulcinea)

W. Faulkner – A. Camus: *Requiem za mŕtvičku*, 9. 4. 1966, Divadlo SNP Martin
Elena Zvariková Pappová (Temple Stevensonová), Jaroslav Vrzala (Gavin Stevens)

T. Williams: *Noc s leguánom*, 20. 4. 1968, Divadlo SNP Martin
Jozef Kováč (Jake Latta), Jaroslav Vrzala (Shannon), Elena Zvariková Pappová (Maxine)

T. Williams: *Noc s leguánom*, 20. 4. 1968, Divadlo SNP Martin
Elena Zvariková Pappová (Maxine), Jaroslav Vrzala (Shannon)

A. Casona: *Sedem výkrikov na mori*, 24. 10. 1959, Armádne divadlo Slovenského národného povstania
réžia Pavel Rímsky
Ivan Letko (Juan de Santillana), Elena Zvariková Pappová (Júlia)

G. B. Shaw: *Pygmalion*, 27. 10. 1961, Divadlo SNP Martin
réžia Otto Haas
Elena Zvariková Pappová (Liza Doolittlová)

G. B. Shaw: *Pygmalion*, 27. 10. 1961, Divadlo SNP Martin
réžia Otto Haas
Elena Zvariková Pappová (Liza Doolittlová), Slavo Drozd (Henry Higgins)

V HRÁCH SVETOVEJ DRAMATIKY 20. STOROČIA

R. Thomas: *Osem žien*, 11. 4. 1964, Divadlo SNP Martin
réžia Miloš Pietor
Elena Zvariková Pappová (Lujza)

E. O'Neill: *Smútok prístane Elektre*, 20. 6. 1964, Divadlo SNP Martin
réžia Juraj Svoboda
Elena Zvariková Pappová (Lavínia), Štefan Halás (Orin)

E. O'Neill: *Smútok prístane Elektre*, 20. 6. 1964, Divadlo SNP Martin
réžia Juraj Svoboda
Elena Zvariková Pappová (Lavínia), Emil J. Horváth (Seth Beckwith)

E. de Filippo: *Filumena Marturano*, 15. 5. 1965, Divadlo SNP Martin
réžia Juraj Svoboda
Štefan Mišovic (Domenico Soriano), Elena Zvariková Pappová (Filumena Marturano)

J. Anouilh: *Bál zlodějov*, 8. 4. 1967, Divadlo SNP Martin
réžia Anton Ulický
Elena Zvariková Pappová (Lady Hurfová), Emil J. Horváth (Lord Edgar)

E. Rannet: *Zblúdily syn*, 19. 12. 1959, Armáde divadlo Slovenského národného povstania
réžia Juraj Svoboda
Andrej Vandlík (Mart Tujsk), Elena Zvariková Pappová (Annika)

B. Březovský: *Nebezpečný vek*, 10. 3. 1962, Divadlo SNP Martin
réžia Ernest Stredňanský
Jaroslav Vrzala (Ján Hába), Elena Zvariková Pappová (Ol'ga Hábová)

A. Arbusov: *Irkutský príbeh*, 13. 10. 1962, Divadlo SNP Martin
réžia Pavel Rímsky
Igor Hrabinský (Sergej), Elena Zvariková Pappová (Va'la)

BESI SÚČASNEJ ŽENY

J. P. Sartre: *Väzni z Altony*, 19. 5. 1962, Divadlo SNP Martin
réžia Juraj Svoboda
Jaroslav Vrzala (Otec), Elena Zvariková Pappová (Johanna)

J. P. Sartre: *Väzni z Altony*, 19. 5. 1962, Divadlo SNP Martin
réžia Juraj Svoboda
Elena Zvariková Pappová (Johanna)

F. Pavlíček: *Zápas s anjelom*, 26. 10. 1963, Divadlo SNP Martin
réžia Juraj Svoboda
Elena Zvariková Pappová (Dana), Andrej Vandlík (Lukáš)

J. Kákoš: *Križovatka*, 22. 1. 1964, Divadlo SNP Martin
réžia Miloš Pietor
Štefan Mišovic (Králik), Elena Zvariková Pappová (Julka)

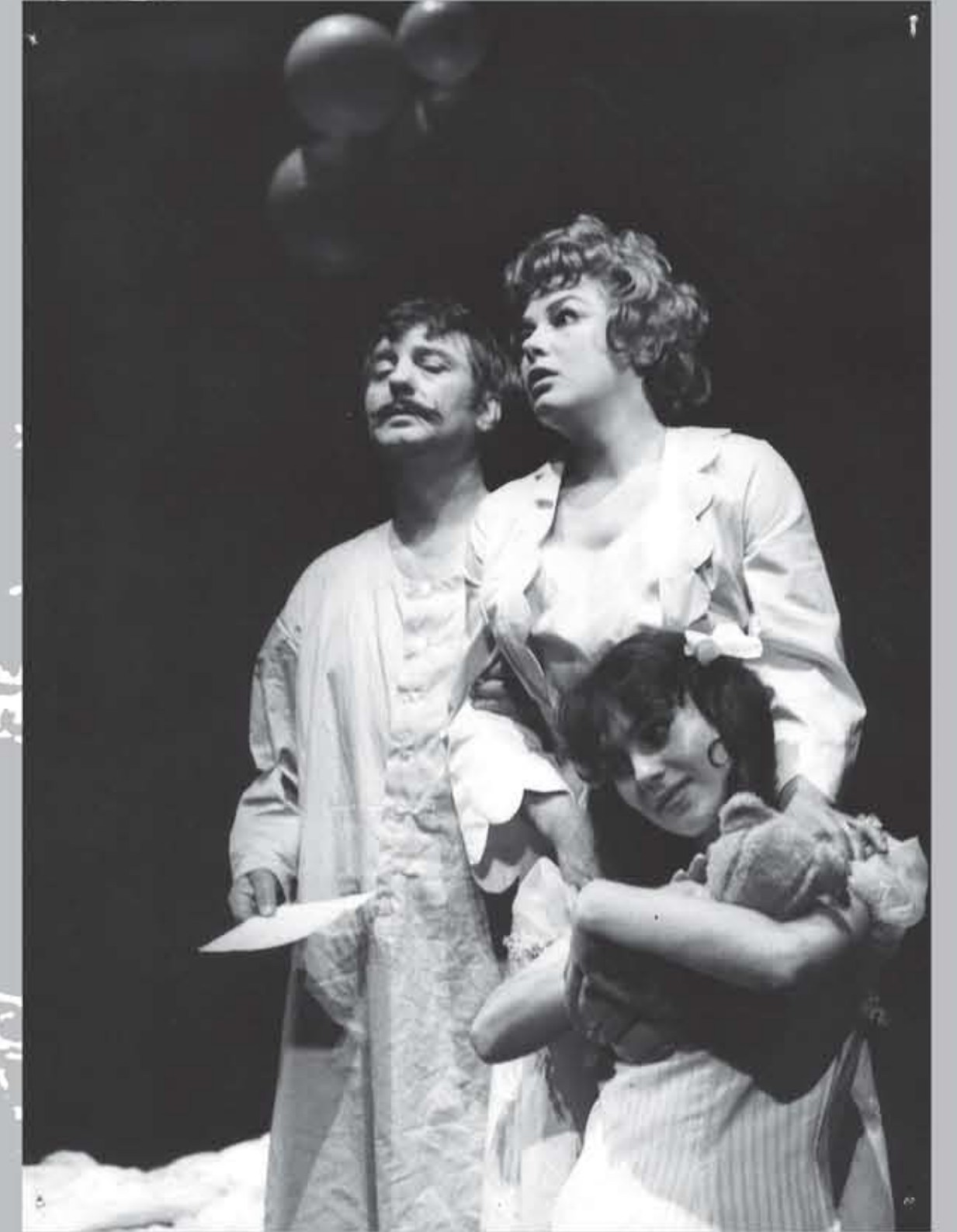
W. Faulkner – A. Camus: *Requiem za mníška*, 9. 4. 1966, Divadlo SNP Martin
réžia Ivan Petrovický
Elena Zvariková Pappová (Temple Stevensonová), Ivan Letko (Gowan Stevens)

H. Pinter: *Návrat domov*, 7. 12. 1968, Slovenské národné divadlo
réžia Peter Mikulík
Karol Machata (Lenny), Elena Zvariková Pappová (Ruth)

H. Pinter: *Návrat domov*, 7. 12. 1968, Slovenské národné divadlo
réžia Peter Mikulík
Leopold Haverl (Joey), Elena Zvariková Pappová (Ruth)

R. Vítac: *Victor alebo vláda detí*, 30. 3. 1969, Slovenské národné divadlo
réžia Peter Mikulík
Július Pántik (Charles Paumelle), Elena Zvariková Pappová (Thérèse Magneauová), Soňa Valentová (Esther)

VSTUP NA BRATISLAVSKÚ SCÉNU

I. Bukovčan: *Kým kohút nezaspieva*, 30. 8. 1969, Slovenské národné divadlo
réžia Jozef Palka
Hana Meličková (Babjaková), Elena Zvariková Pappová (Marika Mondoková), Božidara Turzonovová (Fanka), Ladislav Chudík (Tomko)

I. Bukovčan: *Kým kohút nezaspieva*, 30. 8. 1969, Slovenské národné divadlo
réžia Jozef Palka
Elena Zvariková Pappová (Marika Mondoková)

U. Betti: *Zločin na ostrove kôz*, 18. 10. 1969, Slovenské národné divadlo
réžia Pavol Haspra
Karol Machata (Angelo), Elena Zvariková Pappová (Pia)

E. Albee: *Všetko v záhrade*, 7. 2. 1970, Slovenské národné divadlo
réžia Pavol Haspra
Elena Zvariková Pappová (Beryl), Eva Krížiková (Louise)

F. Dürrenmatt: *Kráľ Ján*, 27. 6. 1970, Slovenské národné divadlo
réžia Pavol Haspra
Eva Krížiková (Kráľovná Eleonóra), Elena Zvariková Pappová (Konstanca)

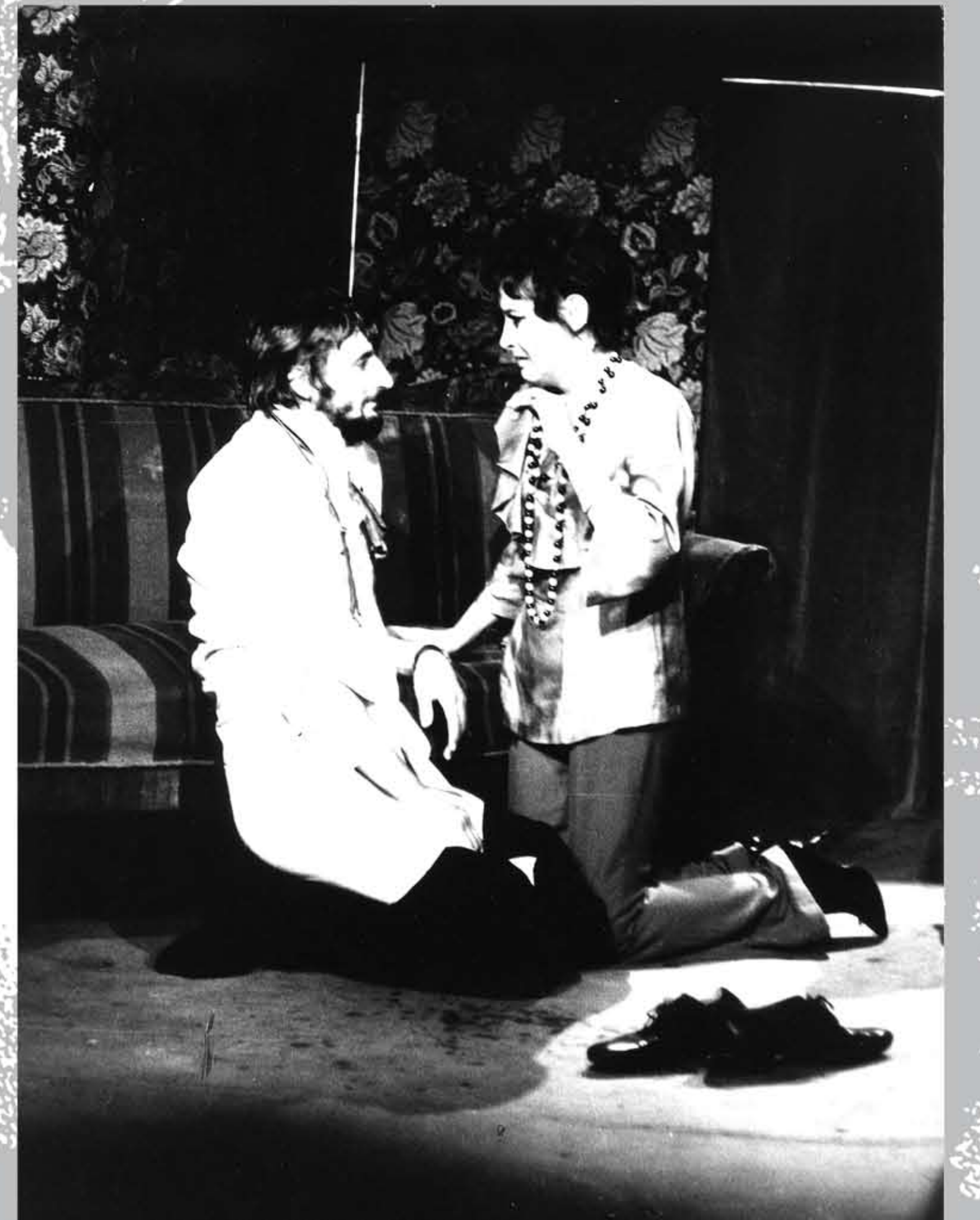

F. Dürrenmatt: *Kráľ Ján*, 27. 6. 1970, Slovenské národné divadlo
réžia Pavol Haspra
Elena Zvariková Pappová (Konstanca), Ivan Mistrík (Filip)

F. Dürrenmatt: *Kráľ Ján*, 27. 6. 1970, Slovenské národné divadlo
réžia Pavol Haspra
Elena Zvariková Pappová (Konstanca)

HERECKÝ EPILOG

A. L. Kopit: *Ach, ocko, chudák ocko, mama ta zavesila do skrine a ja som z toho strašne smutný*, 28. 3. 1970, Divadlo na korze
réžia Vladimír Strnisko
Martin Huba (Kapitán Roseabov), Elena Zvariková Pappová (Madame Rosepettlová)

J. Solovič: *Žobrácke dobrodružstvo*, 31. 10. 1970
Slovenské národné divadlo
réžia Jozef Palka
Zuzana Cigánová (Anastázia Slamková), Anton Mrvečka (Alfréd Cicák),
Elena Zvariková Pappová (Čilka)

I. Bukovčan: *Sluška pre dvoch alebo Domáca šibenica*, 20. 2. 1971
Slovenské národné divadlo
réžia Jozef Palka
Ivan Rajniak (Dodo), Elena Zvariková Pappová (Žena)

A. Casona: *Dom so siedmimi balkónmi*, 16. 6. 1973
Slovenské národné divadlo
réžia Pavol Haspra
Elena Zvariková Pappová (Genoveva)

O. Zahradník: *Zurabája alebo Epitaf pre živého*, 18. 4. 1973
Slovenské národné divadlo
réžia Peter Mikulík
Oldo Hlaváček (Nadzbrojník Hunák-Zurabája), Elena Zvariková Pappová
(Milka), Leopold Haverl (Podzbrojník Lipnický)